

Evolucioni legjislativ i cannabis-it, nga ndalimi te rikthimi në industri

Gjatë shekullit XX, bima cannabis-it industrial u ndalua në shumë vende, sepse ligji nuk e dallonte nga cannabis-i psikoaktiv.

Rikthimi i saj u bë i mundur kur rregullimi u mbështet në kufij të matshëm të THC-së, varietete të certifikuara dhe mbikëqyrje institucionale.

HYRJE

Për shekuj me radhë, bima e *cannabis*-it industrial përbënte një kulturë të zakonshme bujqësore në Evropë dhe më gjerë. Gjatë shekullit XX, kultivimi i tij pësoi një rënie të ndjeshme, të lidhur me kufizimet ligjore ndaj drogave dhe me ndryshimet ekonomike që prekën prodhimin e fibrave. Në dekadat e fundit, kjo kulturë po rikthehet në prodhim brenda kornizave rregullatore.

Ky artikull shqyrton ndryshimet kryesore në rregullimin e bimës së *cannabis*-it industrial, nga ndalimet e shekullit XX deri te rikthimi i kultivimit, me fokus te Bashkimi Evropian dhe Shqipëria.

NGA KULTURË E ZAKONSHME NË BIMË TË NDALUAR

Rënia e kultivimit nisi përpara vendosjes së ndalimeve. Që nga shekulli XVII, pambuku dhe më vonë fibrat sintetike zëvendësuan gradualisht fibrën e *cannabis*-it në prodhimin e tekstileve. Dobësimi i konkurrencës ekonomike e bëri këtë kulturë më të ndjeshme ndaj kufizimeve ligjore të mëvonshme.

Ndryshimet ligjore patën një rol përcaktues në këtë proces. Konventa Ndërkombëtare e Opiumit (1925) vendosi kontroll mbi “kërpin indian”, ndërsa shumë vende evropiane miratuan ligje që prekën të gjitha varietetet e *Cannabis sativa* L. Në SHBA, Akti i Taksës mbi Marihuanën (1937) parashikonte përjashtime për fibrat dhe farat, por kërkesat administrative e vështirësuan kultivimin. Gjatë Luftës së Dytë Botërore, fushata “Hemp for Victory” nxiti përkohësisht rikthimin e kultivimit për nevoja ushtarake.

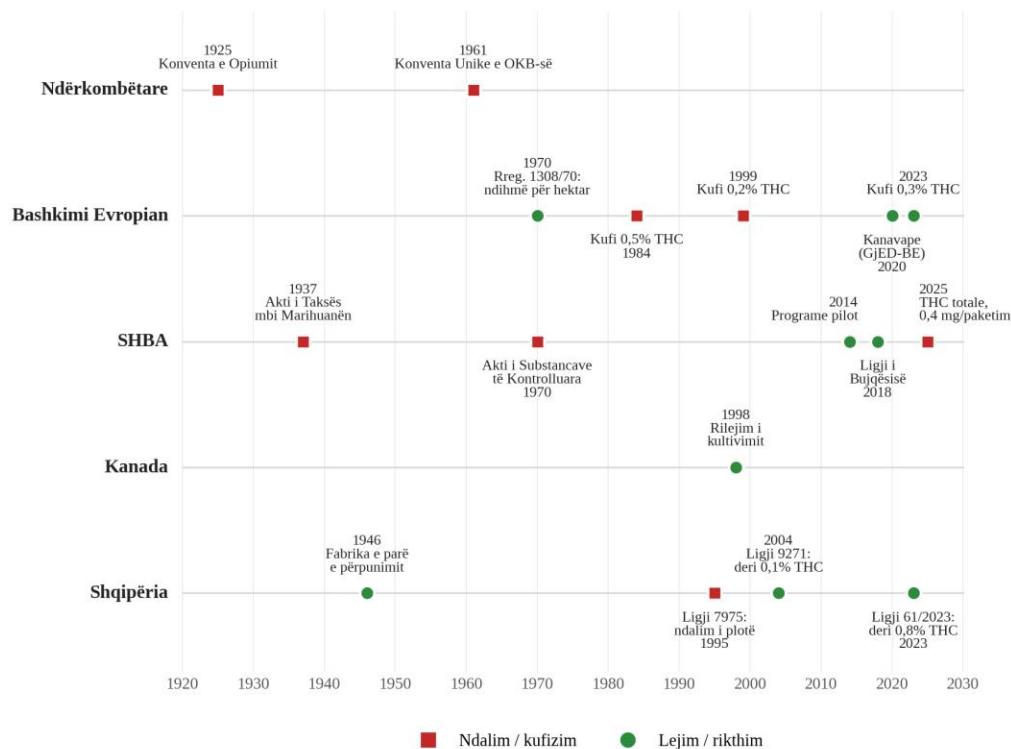
Konventa Unike e OKB-së për Drogat Narkotike (1961) forcoi kontrollin ndërkombëtar. Neni 28 përjashtonte kultivimin për fibër dhe farë, por shumë shtete nuk e pasqyruan këtë dallim në legjislacionin kombëtar. Në SHBA, Akti i Substancave të Kontrolluara (1970) e mbajti kultivimin nën kontroll, pa krijuar një kategori të veçantë për bimën e *cannabis*-in industrial sipas përmbajtjes së THC-së. Pasojat vijuan për dekada dhe përfshinë humbjen e varieteteve, të njohurive agronomike dhe të kapaciteteve përpunuese.

BASHKIMI EVROPIAN

Në Evropën Perëndimore, zhvillimi rregullator ndoqi një trajektore të ndryshme. Me Rregulloren (KEE) nr. 1308/70, Komuniteti Ekonomik Evropian krijoi organizimin e përbashkët të tregut për lirin dhe bimën e *cannabis*-it industrial, duke parashikuar mbështetje financiare për çdo hektar të mbjellë. Ky mekanizëm kontriboi në ruajtjen e kultivimit, veçanërisht në Francë. Megjithatë, disa shtete anëtare ruajtën ndalime kombëtare; Gjermania, për shembull, e rilejoi kultivimin në vitin 1996.

Përfitimi i ndihmës u kushtëzua me përdorimin e varieteteve me përmbajtje të ulët THC-je. Pragu u përcaktua në 0,5% në vitin 1984 dhe më pas u ul në 0,3%. Në fund të viteve 1990, shqetësimet për keqpërdorimin e subvencioneve dhe kultivimin e paligjshëm sollën masa më të rrepta: në vitin 1999, pragu u ul në 0,2%, ndërsa reforma e vitit 2000 e zhvendosi ndihmën nga fermerët te përpunuesit e fibrës.

Një ndryshim i mëtejshëm u realizua me reformën e Politikës së Përbashkët Bujqësore (PPB) 2023–2027. Rregullorja (BE) 2021/2115 rivendosi pragu 0,3% nga 1 janari 2023. Përfitimi i pagesave direkte për kultivimin e bimës së *cannabis*-it industrial kushtëzohet me përdorimin e farave të certifikuara të varieteteve të regjistruara në Katalogun e Përbashkët të BE-së. Sipërfaqja e kultivuar për fibër në BE u rrit nga rreth 20 500 ha në vitin 2015 në rreth 33 000 ha në vitin 2022, me Francën si prodhuesin kryesor.

Hartuar mbi bazën e Vantrees VL. J Ind Hemp. 2002;7(2):17–31; Huser B. Drake J Agric L. 2020;25:249; Cortés JG, et al. J Nat Fibers. 2024;21(1):2435047; akteve ligjore të BE-së, SHBA-së dhe Shqipërisë

RIKTHIMI NË TREGUN GLOBAL

Jashtë BE-së, rikthimi i kultivimit nisi në fund të shekullit XX. Kanadaja e rilejoi kultivimin komercial në vitin 1998. Në SHBA, Ligji i vitit 2014 lejoi programe pilot kërkimore me prag 0,3% THC, ndërsa Ligji i vitit 2018 e përjashtoi *cannabis*-in industrial nga lista e substancave të kontrolluara dhe e vendosi prodhimin e tij nën kuadrin mbikëqyrës të Departamentit të Bujqësisë. Në Zvicër, pragu përkatës është 1,0% THC.

Rikthimi lidhet me interesin për bioekonominë, materialet e qëndrueshme dhe diversifikimin e të ardhurave të fermerëve. Zhvillimi i sektorit përballë gjithashtu me pengesa të përbashkëta, ndër të cilat mungesa e varieteteve të përshtatura, kapacitetet e kufizuara të përpunimit dhe paqartësitë rregullatore.

SFIDAT E REJA RREGULLATORE

Debati bashkëkohor nuk kufizohet te lejimi i kultivimit, por përfshin edhe kushtet e tregtimit të produkteve. Tregtimi i CBD-së së prodhuar ligjërisht në një shtet tjetër anëtar mbrohet nga rregullat e tregut të brendshëm, ndërsa kufizimet për mbrojtjen e shëndetit publik duhet të jenë të

justifikuara dhe proporcionale. Megjithatë, rregullat kombëtare për lulet, ekstraktet dhe ushqimet ndryshojnë ndërmjet shteteve.

Në SHBA, ndryshimet ligjore të miratuara në nëntor 2025 parashikuan ngushtimin e përkufizimit ligjor të *cannabis*-it industrial. Ato përfshijnë vlerësimin e THC-së totale, në vend të vetëm delta-9-THC-së, dhe një prag prej 0,4 mg për shumën e THC-së totale dhe kanabinoideve të tjera të përcaktuara me efekte të ngjashme në produktet përfundimtare.

SHQIPËRIA

Në Shqipëri, *cannabis*-i industrial kishte një traditë të gjatë kultivimi për prodhimin e tekstileve dhe litarëve. Gjatë periudhës së komunizmit, kultivimi dhe përpunimi organizoheshin në nivel institucional. Fabrika e parë e përpunimit u ndërtua në vitin 1946 dhe u mbyll në fillim të viteve 1990, me ndryshimin e sistemit politik dhe ekonomik.

Ligji nr. 7975, datë 26.7.1995, “Për barnat narkotike dhe lëndët psikotrope” ndaloi kultivimin e “kërpit indian”, përfshirë kultivimin për qëllime industriale, për fibra dhe fara.

Në vijim, ligji nr. 9271, datë 9.9.2004, ndryshoi nenin 9 dhe lejoi kultivimin e *Cannabis sativa* L. për fibra dhe fara, për varietete me përmbajtje jo më të lartë se 0,1% THC, me leje për import nga Ministri i Bujqësisë. Ky prag ishte më i ulët se ai i BE-së, i cili në atë periudhë ishte 0,2%.

Aktualisht, ligji nr. 61/2023 ka ngritur prapun në 0,8% THC dhe ka krijuar Agjencinë Kombëtare të Kontrollit të *Cannabis*-it (AKKC) si autoritet mbikëqyrës.

REFERENCA

- [1] Fike J. Industrial hemp: renewed opportunities for an ancient crop. *Crit Rev Plant Sci.* 2016;35(5–6):406–24. doi:10.1080/07352689.2016.1257842
- [2] Schluttenhofer C, Yuan L. Challenges towards revitalizing hemp: a multifaceted crop. *Trends Plant Sci.* 2017;22(11):917–29. doi:10.1016/j.tplants.2017.08.004
- [3] Kaminski KP, Hoeng J, Goffman F, Schlage WK, Latino D. Opportunities, challenges, and scientific progress in hemp crops. *Molecules.* 2024;29(10):2397. doi:10.3390/molecules29102397
- [4] Brady TC. The argument for the legalization of industrial hemp. *San Joaquin Agric L Rev.* 2003;13:85.
- [5] Cherney JH, Small E. Industrial hemp in North America: production, politics and potential. *Agronomy.* 2016;6(4):58. doi:10.3390/agronomy6040058
- [6] Hofmann R. The regulation of cannabis in Europe: of highs and laws. Abingdon: Routledge; 2025.
- [7] Huser B. Industrial hemp: a review of the growing industry. *Drake J Agric L.* 2020;25:249.
- [8] Regulation (EEC) No 1308/70 of the Council of 29 June 1970 on the common organisation of the market in flax and hemp. *OJ L* 146, 4.7.1970.
- [9] Vantreese VL. Hemp support: evolution in EU regulation. *J Ind Hemp.* 2002;7(2):17–31. doi:10.1300/J237v07n02_03
- [10] Cortés JG, Ryu BR, Pauli C, Barroso LR, Park SH. Industrial applications of hemp fiber in Europe and evolving regulatory landscape. *J Nat Fibers.* 2024;21(1):2435047. doi:10.1080/15440478.2024.2435047

- [11] Regulation (EU) 2021/2115 of the European Parliament and of the Council of 2 December 2021 establishing rules on support for strategic plans under the common agricultural policy. OJ L 435, 6.12.2021.
- [12] European Commission. Hemp [Internet]. Brussels: DG Agriculture and Rural Development; [cited 2026 Sep 28]. Available from: https://agriculture.ec.europa.eu/farming/crop-productions-and-plant-based-products/hemp_en
- [13] Rathi V, Singh G, Kumar P, Chaudhary M, Singh P, Mishra M. Legality of worldwide cannabis use and associated economic benefits. In: Agrawal DC, Kumar R, Dhanasekaran M, editors. Revolutionizing the potential of hemp and its products in changing the global economy. Cham: Springer; 2022. p. 27–68. doi:10.1007/978-3-031-05144-9_3
- [14] Kaur G, Kander R. The sustainability of industrial hemp: a literature review of its economic, environmental, and social sustainability. Sustainability. 2023;15(8):6457. doi:10.3390/su15086457
- [15] Continuing Appropriations, Agriculture, Legislative Branch, Military Construction and Veterans Affairs, and Extensions Act, 2026, H.R. 5371, 119th Congress, Sec. 781 (2025).
- [16] Ligji nr. 7975, datë 26.7.1995 “Për barnat narkotike dhe lëndët psikotrope”, i ndryshuar me ligjin nr. 9271, datë 9.9.2004 dhe ligjin nr. 9559, datë 8.6.2006. Tiranë: Ministria e Shëndetësisë.
- [17] Ligji nr. 61/2023 “Për kontrollin e kultivimit dhe të përpunimit të bimës së kanabisit për qëllime mjekësore dhe industriale”. Fletorja Zyrtare; 2023.

Ky material është vetëm për qëllime informuese. Nuk përbën këshillë mjekësore, rekomandim terapeutik, reklamë apo nxitje për përdorimin e cannabis-it ose produkteve të tij.